

Универзитет у Београду

Рударско-геолошки факултет

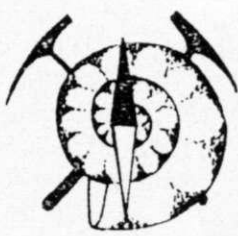
ОДУР Група за рационалну геологију и палеонтологију

СИМПОЗИЈУМ

посвећен лику и делу
Јована Жужовића

(1856 - 1936 - 1986)

- избори из реферата -

Београд
17. и 18. децембра 1986.

kog umeća i istrajnosti prvih istraživača meteorita u Jugoslaviji, a posebno J. Zujoviča.

Za poslednjih 100 godina meteoritika, analitička hernija i kosmo-hemija koraknule su daleko unapred. ali za sada još nema preciznih podataka o sastavu glavnih i akcesornih minerala hondrita Jugoslavije.

U ovom radu dat je prikaz poslednjih dostignuta u istraživanju hondrita Jugoslavije, uključujući i analize minerala pomoću mikrosonde, a takodje termodinamički proračuni uslova formiranja hondrita Jugoslavije.

Marjanac Tihomir

Sremac Jasenka

GREBENSKI SEDIMENTI U PERMU VELEBITA

Istraživanja srednjepermskin naslaga u području Baških Oštarija na VeleDitu usmjerena su na Salopekovu (1942.) "drugu zonu crnih vapnenaca (pv2)" ("zona pv2" u ovom tekstu), posebno na izdanak nedaleko Paripovog jarka gdje ja sakupljen najveći dio brahiopodne faune koju je opisala J. Sremac (1984.).

Vapnenci "zone pv2" debeli su na istraženom izdanku 12 m i stoje se od tri lećasta vapnenačka tijela (debeli od 1,2 do 4 m) koja su djelomično superponirana, a djelomično odvojena tanko uslojenim sitnozrnatim detritičnim vapnencima i šejlovima te tanko uslojenim lećastim (kanaliziranim) brečama. Vapnenci su biomikriti plavkastocrne boje, jako bituminozni, a mjestimično su dolomitizirani i tada su svjetlosivi s karakterističnim lomom. Sadrže brojne hidrozoje, briozoje i spužve s debelim onkoidnim inkrustacijama, a u manjoj mjeri i brahiopode, puževe, kršje velikih školjkaša (tančintongija), te foraminifere (neošvagerine) i alge (micije i permokalkuluse). Mjestimično se unutar lećastih tijela vapnenaca nalaze šupljine različite veličine (od cm do m dimenzija) koje su ispunjene alohtonim siltom i sparitom. Uz gornju slojnu plohu vapnenac je brečast i uz vapnenačko kršje sadrži i ulomke velikih školjkaša. Gornja slojna ploha vapnenačkih tijela je ispupčena i u pravilu je vrlo nepravilna s reljefom istaknutim do 10 cm, koji je zapunjen šejlom. Mjestimično se na gornjoj slojnoj plohi, jednako kao i u vapnencu može uočiti mineralizacija piritom. Lateralno vapnenci prelaze u detritični vapnenac, istovjetan slojevima koji djelomično odijeljuju pojedina vapnenačka tijela. To su tanko uslojeni siltiti koji su paralelno laminirani i sadrže sitan skeletni detritus (micije, foraminifere i sl.) koji je mjestimično nakupljen u laminama. Detritični vapnenci isklinjavaju uz lećasta vapnenačka tijela, tako da se na izdanku vidi kako su podinsko i krovinsko tijelo amalgamirani. Superponirana vapnenačka tijela su na osnovu karakteristične zajednice fosila, vanjske morfologije i karakteristične unutrašnje gradnje interpretirana kao ekološki i morfološki greben. Navedena superpozicija i slijed sedimentata ukazuju na skokovito izdizanje razine mora, tako da se povremeno prekidao rast grebena u visinu (uz emerziju ?) uz pojačano trošenje. Razaranjem je

nastao reljef na površini grebena koji je mjestimično ispunjen crnim šejlom Šejl u krovini grebena vjerojatno je istaložen prilikom naglijeg produbljanja mora, jer rast organizama očito nije mogao kompenzirati tonjenje podloge. Rekonstruirane promjene razine mora mogu predstavljati cikluse III reda u smislu Vail & al. (1977.), no za njihovo točno definiranje potrebna je podrobnija stratigrafska analiza.

V. Mudrenović

ZNAČAJ ŠKOLJAKA ZA BIOSTRATIGRAFIJU DONJEG TRIJASA BOSANSKE KRAJINE

Dosadašnja geološka proučavanja Bosanske krajine pokazala su:

- da je glavnina rasprostranjenja donjotrijaskih naslaga ograničena na obodne Jelove Sansko-unskog paleozoika oblasti Je; -fa i Sinjakova i kijuča,
- da U'tim oblastima postoji postupan prelaz od perma ka trijasu, odnosno izdvojeni su prelazni permotrijaski slojevi,
- da je donji trijas razvijen još između Bužima, Vrnogorača i Velike Kladuše, dolinom Une na potezu Bihač - Ripača - Martin Brod i kod Bosanskog Grahova, a manje pojave otkrivene su blizu Drvara i kod Glamoča,
- da se na celom području Bosanske krajine donji trijas odlikuje alpskim tipom razvoja facija i paleontološkim obeležjima,
- da je njegova starost u svim lokalitetima dokazana čestim nalazima karakterističnih fosilnih zajednica makrofaune i to u sajskom potkatu školjaka, a kampilskom školjaka, puževa i cefalopoda,
- i da je rasčlanjavanje unutar donjeg trijasa moguće obaviti ili je obavljeno na većini pojava na sajski i kampilski potkat.

Ovog puta želi se ukazati na mogućnost rasčlanjavanja skitskog kata na još niže stratigrafske jedinice od potkatova - na zone, jer postoje sigurni dokazi o prisustvu ekvivalenata sve tri zone donjeg trijasa Alpa i u razvoju donjeg trijasa Bosanske krajine.

Smatra se da bi zoni sa *Claraia clarae* odgovarao paket raznobojnih liskunovitih kvarcnih peščara u alternaciji sa listastim glincima i aluvolitima koji konkordantno leže preko permotrijaskih slojeva, a utvrđena je uglavnom u obodnim delovima paleozoika navedenih oblasti.

Zoni sa *Eumorphotis venetiana* odgovarala bi serija raznobojnih pločastih do slojevitih liskunovitih i glinovitih peščara, glinaca i oolitnih crvenih krečnjaka koja je konstatovana kod Mrkonjič-Grada, Ključa, Sanskog Mosta i Budimlič Japre.

Zona sa *Tirolites cassianus* ima najveće rasprostranjenje jer je utvrđena skoro u svim pomenutim prostorima izgrađenim od donjotrijaskih